



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.


Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Türkiye'de gerekli önleyici tedbirler alınmadığında iş cinayetleri sistematik bir şekilde devam etmektedir. Her yıl en az iki bin kişinin bu cinayetler kapsamında yaşamını yitirdiği kamuoyuna yansımaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG Meclisi) basın ve diğer bazı kaynaklardan derlediği verilere göre 2021 yılında iş cinayetlerinde en az 2.170 işçi yaşamını yitirmiştir. Ağustos ayında 186 ve 2022 yılının ilk sekiz ayında 1202 işçinin yaşamını yitirdiği işyerlerinde kalıcı, önleyici tedbirler alınmamaktadır. İSİG Meclisi'nin kamuoyuna duyurduğu raporlarına göre 2013 yılından bu yana 18.280'den fazla işçi, gerekli önlemler alınmayan iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Özellikle tarım ve inşaat sektörlerinde kayıt dışılık nedeniyle iş cinayetlerinde yaşamını yitirenlere, iş kazası ve meslek hastalığı geçirenlere ilişkin verilerin kaydı ya tutulmamaktadır ya da eksik tutulmaktadır.

Türkiye'de sayısı milyonlarla ifade edilen mülteci ve çocuk işçilerin geçirdiği iş kazası ve iş cinayetlerine dair resmi bir kayıt ve istatistik kamuoyuna açıklanmamaktadır. Madencilik alanında kitlesel ölümlere yol açan Soma, Ermenek, Dursunbey, Karadon ve Şirvan madenlerindeki iş cinayetleri ve sonrasında devam eden uzun yargılama süreçleri örneklerinde görüldüğü üzere genellikle bir cezasızlık politikası uygulanmaktadır. İşçi sağlığı ve güvenliğinin gereğini yerine getirmeyen, kar hırsı ile daha çok üretmek için işçileri yasal sınırların dışında çalıştıran, işyerinde sendikal örgütlenmeyi engelleyen yaklaşım; hem işverenlerce hem de kamu otoritesi adına hareket edenlerce esas alınmaktadır. Yüzlerce işyerinde sendikalara üye olan işçiler işten atılmaktadır. İş cinayetlerinin ve iş kazalarının iş süreçlerinde alınmayan tedbirler nedeniyle devam ettiği bilinmelidir. Öte yandan işyerlerinde elektrik çarpması, yüksekte düşme, göçük, ezilme gibi nedenlerle işçiler yaşamını yitirmektedir. İşçilerin sağlık kontrollerinin düzenli bir şekilde yapılması veya olası bir iş kazası durumunda ilk yardım ve sağlık hizmetlerinin hızlı ve etkili bir şekilde sunulması yaşam kurtarıcı olacaktır. Ancak birçok işyerinde işçi sağlığı ve güvenliği için gerekli farkındalık ve tedbir çalışmaları yürütülmediği gibi birçok işyerinde de hem ilkyardım hem de sağlık hizmetlerine erişim sorunludur.

16 Eylül 2022'de Van-Hakkari karayolunun Güzeldere mevkiinde tünel inşaatında çalışan işçilerden ikisi yaşamını yitirdi. Limak ve Gökçenay firmalarının taşeronu olan Ölmez-Ertuş firmasının işçileri olan Vanlı işçi Yusuf Sönmez, ve Diyarbakırlı işçi Şafak Polat da 20 yaşındaydı. Son bir haftada Adana'da orman işçisi Umut Durakçı, Kastamonu'da inşaat işçisi Abdurrahman Birgün, orman işçisi Yaşar Sarıcı, Urfa'da inşaat işçisi Mustafa Kılıç, Samsun'da otel çalışan Mustafa Şeker, Malatya'da inşaatta çalışan Fatih Kızılkaya.. Mesut

246

Gündoğan, ve. Mehmet Yel, Ankara'da Maden işçisi Ömer Kalem, Gaziantep'te inşaat işçisi Ali Taşar, itfaiye işçisi Remzi Mutafoğlu, Iğdır'da inşaat işçisi Erhan Kurt, İstanbul'da hastanede güvenlik görevlisi olan Tuğrul Okudan, gemide kaptan olan Nazım Balcı, Sakarya'da bir firmada ısı yalıtım işçisi olan Muhsin Bölük, Konya'da inşaat işçisi İbrahim Demircan, Mersin'de inşaat işçisi Emrah Aslan, Bursa'da Suriyeli inşaat işçisi Abdurrahman Ahmet yaşamını yitirmiştir. Yaşamını yitirenlerin dışında ağır yaralanan, kalıcı bir şekilde engelli olan işçilerin olduğu bilinmektedir. İşyerlerinde tedbirsizlik ölüm getirmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) 16 Eylül 2022'de Van-Hakkari yolu üzerinde Güzeldere tüneli inşaatında yaşamını yitiren 20 yaşındaki işçiler Yusuf Sönmez ve Şafak Polat'ın ölümü hakkında yürütülen bir soruşturma mevcut mudur?
- 2) Güzeldere tüneline yaşanan göçüğün nedenleri nelerdir? Hangi ihmalden dolayı işçiler yaşamını yitirdi? Bu tünelin inşaatında işçi sağlığı ve güvenliği denetim nasıl, hangi periyotlarla yapılmaktadır? Taşeron sisteminde yaşanan işçi cinayetleri için işçi sağlığı ve güvenliği bağlamında sorumlu firma nasıl belirlenmektedir? En son denetimler hangi tarihlerde yapılmıştır?
- 3) Türkiye'de tüm sektörlerde toplam kaç işyeri vardır? Bu işyerlerinden iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygunluk denetimi nasıl yapılmaktadır?
- 4) Türkiye'de 2020-2022 döneminde işyerlerinde "işe bağlı ölüm sayısı" kaç olmuştur? Bu ölümlerin sebeplerine göre dağılımı nasıldır? Bu ölümlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nasıldır?
- 5) Türkiye'de 2020-2022 döneminde işyerlerinde "işe bağlı kazalarla engelli olan kişi sayısı" kaç olmuştur?
- 6) Türkiye'de 2020-2022 yıllarında yaşanan iş kazası sayısı kaçtır? Bu kazalarda yaralanan ve yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? İş kazalarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıtdışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 7) Türkiye'de 2020-2022 yıllarında kayıt altına alınan meslek hastalığı sayısı kaçtır? Bu kapsamda tedavisi devam eden kişi sayısı kaçtır? Bu kişilere hangi destekler sağlanmaktadır? Meslek hastalığı nedeniyle her yıl yaşamını yitiren ortalama kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? Meslek hastalıklarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıtdışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 8) Türkiye'de mültecilerin geçirdiği iş kazaları ve maruz kaldıkları meslek hastalıklarına ilişkin Bakanlığınızın bir veri derlemesi veya raporu mevcut mudur? 2011-2022 yılları arasında Türkiye'de yaşamını yitiren mülteci işçi sayısı ve bu kişilerin uyruk, cinsiyet, yaş gibi göstergeleri nedir?
- 9) İşçi ölümlerine neden olduğu için kamu ihalelerine girişi yasaklanan firma sayısı kaçtır? İşyerleri ve işletmelerinde yoğun iş cinayetleri yaşanan, işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin almayan firmalara kamu ihalelerinin verilmemesi amacıyla bir çalışma başlatacak mısınız?
- 10) Türkiye'de işyerlerinde tedbirsizlik nedeniyle yaşanan ölümlerden bakanlığınızı siyaseten sorumlu görüyor musunuz? Bu sorumluluğun gereği olarak yaşamını yitirmiş işçilerin ailelerine sunduğunuz psikolojik, ekonomik ve sosyal destekler nelerdir?